EXECUTIVE SUMMARY

for

PUBLIC HEARING

of

38 SAND GHATS
HINGOLI DISTRICT

by

PROJECT PROPONENT
DISTRICT MINING OFFICER,
COLLECTOR OFFICE, HINGOLI

Environment consultant
MAHABAL ENVIRO ENGINEERS PVT.LTD.
QCI-NABET ACCREDITED EIA CONSULTANT
A-202, Chandravijay Society, Opp. Bansuri Hotel,
Mahatma Phule Road, Mulund EAST, Mumbai - 400081
Email: *mahabal.thane@gmail.com* **Mobile:** *+91-96-8942-0343*

INDEX

Introduction 6
List of sand ghat in hingoli 8
Status of Statuary Clearances for Sand Ghat 11
Mining Methodology 12
  Method of Mining 12
  Machinery / Equipment required 12
  Transportation 12
  Reclamation 12
Environmental Management Plan 13
Occupation, Health and Services 15
Plantation Program 16
Conclusion 17

LIST OF TABLES

Table 1: List of approved sand ghats list (Hingoli) 8
Table 2: Status of Statuary Clearances for Sand Ghat 11
Table 3: Anticipated Impact and Management Plan 13
Table 4: Green belt details 16
Table 5: List of tree species recommended for Plantation 16

LIST OF FIGURES

Figure 1: Location of Hingoli 6

ABBREVIATIONS

Short Form	Long Form
DMO	District Mining Officer
GSDA	Groundwater Surveys & Development Agency
MPCB	Maharashtra Pollution Control Board
PPE	Personal Protective Equipment
EC	Environmental Clearance
MoEFCC	Ministry of Environment Forest and Climate Change

EXECUTIVE SUMMARY

INTRODUCTION

The District Collector, Hingoli intends to auction sand ghats and designated District Mining Officer ([1]DMO), Hingoli as a project proponent.

Total of 38 sand ghats are identified by Taluka level technical committee chaired by Tehsildar and Dy. Engineer, Irrigation and Junior Geologist, Directorate of Geology and Mining, Junior Geologist Groundwater Surveys & Development Agency ([2]GSDA)., representative of Maharashtra Pollution Control Board ([3]MPCB) for scoping of sand by manual method.

- Environmental Clearance is attempted for 38 Sand ghats located in Hingoli, Basmat, Audha Nagnath, Sengaon and Kalamnuri talukas in Hingoli District.
- As Per the Government of Maharashtra Letter No: Sankirn- 2019/P.K.01/Ta.K.3 dated 03/12/2019, a Public Hearing must be conducted for mines less than 5 Hectares.
- Mahabal Enviro Engineer Pvt. Ltd. was awarded work to obtain Environmental Clearances for Sand Spots of Hingoli by the Collector Office, Hingoli.

---

[1] District Mining officer
[2] Groundwater Surveys & Development Agency
[3] Maharashtra Pollution Control Board

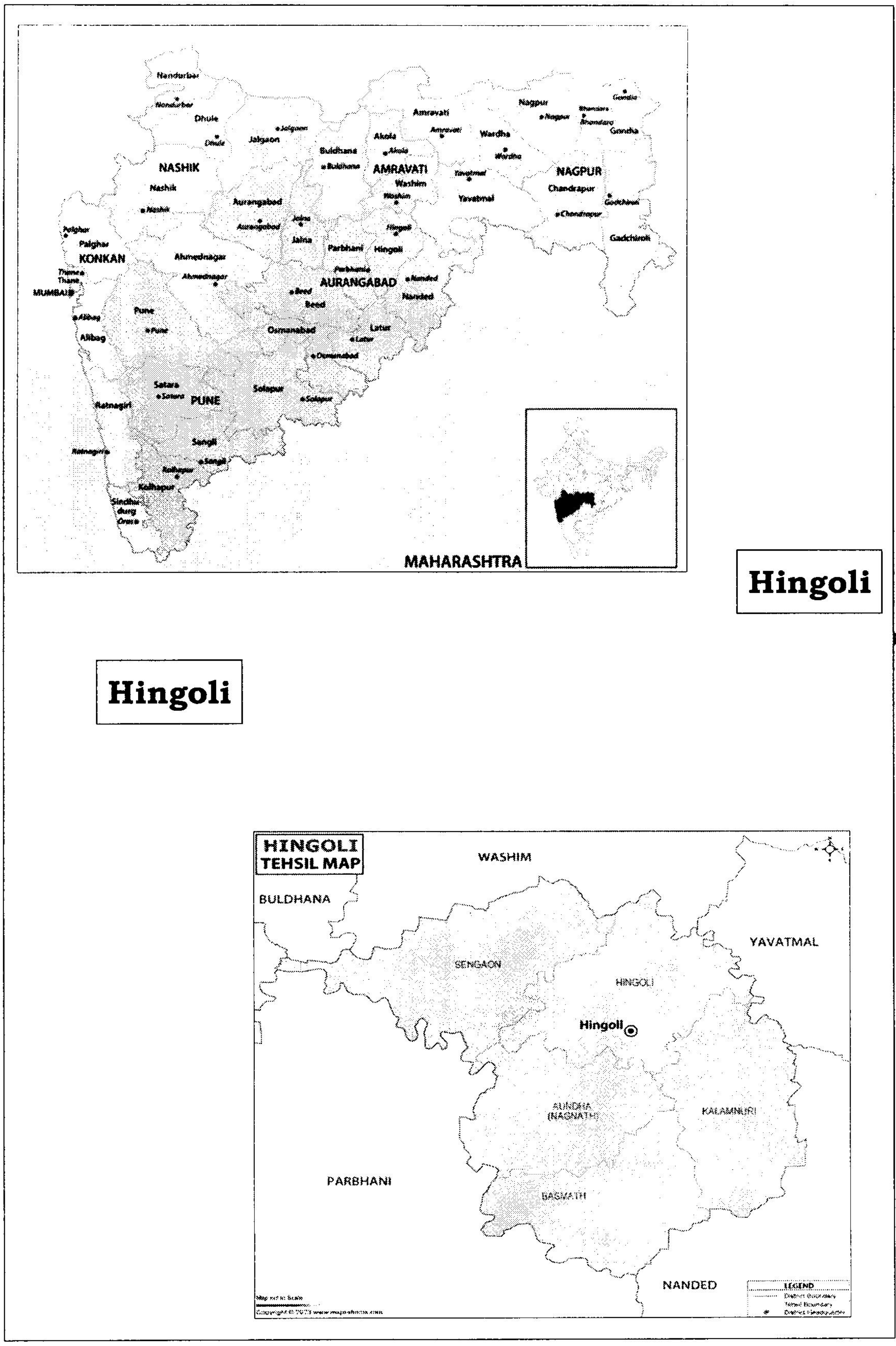

Figure 1: Location of Hingoli

LIST OF SAND GHAT IN HINGOLI

Table 1: List of approved sand ghats list (Hingoli)

Sr.	Sand Ghat Name	Tahsil	River Name	Gut no.	Area (in ha)	Area in meter			Available sand in brass	GSDA feedback
						Length	Width	Depth		
1.	Takalgavhan	Audha	Purna	1, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 22, 24, 52, 26, 27, 29, 30, 31, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 189, 191	1.05	350	30	0.5	1855	YES
2.	Ajarsonda	Audha	Purna	403, 405, 416, 417, 426, 427, 430, 435, 437, 466, 467, 474, 475, 476, 404	1.05	350	30	0.5	1855	YES
3.	Tapovan	Audha	Purna	13, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 284, 287, 288, 289, 290	1	400	25	0.5	1767	YES
4.	Bhagava	Audha	Purna	53, 54, 55, 56, 06, 07	1	400	25	0.5	1767	YES
5.	Pota Khurd	Audha	Purna	20, 21, 37, 38, 39, 40, 46, 47, 272, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 28	1.2	300	40	0.5	2120	YES
6.	Nalegaon	Audha	Purna	18, 2, 255, 253, 252, 240, 233, 232, 231	1.2	300	40	0.5	2120	YES
7.	Anjanwadi	Audha	Purna	207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218	1.2	400	30	0.5	2120	YES
8.	Nandapur	Kalamnuri	Kayadhu	412, 414, 415, 417, 418, 419, 420, 421, 422	1.15	460	25	0.5	2032	YES
9.	Sodegaon	Kalamnuri	Kayadhu	352, 391, 384, 383, 378, 377, 373, 372, 371	1.25	500	25	0.5	2208	YES
10.	Digras Tarf Kondur	Kalamnuri	Kayadhu	8/2, 9/1, 34, 35, 37/1, 38, 39, 40, 41, 42	1.13	450	25	0.3	1193	YES
11.	Kondur	Kalamnuri	Kayadhu	141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 195, 196, 197	1.13	450	25	0.3	1193	YES
12.	Kasabe Dhawanda	Kalamnuri	Kayadhu	48, 43, 42, 41, 40, 39, 2, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 67	1.23	490	25	0.5	2164	YES
13.	Sapli	Kalamnuri	Kayadhu	4, 5, 6, 7, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 58, 61, 62, 63	1.13	450	25	0.5	1988	YES

Sr.	Sand Ghat Name	Tahsil	River Name	Gut no.	Area (in ha)	Area in meter			Available sand in brass	GSDA feedback
	Barda			88, 87, 80, 79, 78, 77, 76						
32.	Aamla	Hingoli	Kayadhu	263 to 268, 276 to 279, 297, 298, 310 to 315, 326 to 331, 334, 336	1.08	600	18	0.2	763	YES
33.	Idoli	Hingoli	Kayadhu	490 to 497, 409, 423, 426 to 429, 449 to 458, 376 to 380	1.01	670	15	0.25	888	YES
34.	Hingani	Hingoli	Kayadhu	363, 364, 368, 369, 370, 355, 334, 326, 311, 312, 318, 222, 29, 19, 17, 15, 14, 316, 315, 304, 302, 301, 300, 299, 274, 278, 271, 269, 265, 264, 263, 262, 202, 201, 251	1	500	20	0.5	1767	YES
35.	Khed	Hingoli	Kayadhu	167, 166, 168, 169, 162, 164, 161, 160, 159, 158, 155, 157, 154, 153, 149, 148, 147, 141, 134, 136, 97, 85, 78, 77, 76	1	500	20	0.5	1767	YES
36.	Kharabi	Hingoli	Kayadhu	143, 144, 155, 160 to 168, 234 to 239	1.05	350	30	0.5	1855	YES
37.	Khambala	Hingoli	Kayadhu	130, 135, 131, 134, 136, 142, 144, 147 to 149, 154	1	500	20	0.5	1767	YES
38.	Durgadhamani	Hingoli	Kayadhu	256, 257, 220 to 225	1.2	600	20	0.2	848	YES

Sr.	Sand Ghat Name	Tahsil	River Name	Gut no.	Area (in ha)	Area in meter			Available sand in brass	GSDA feedback
14.	Pimpri Budruk	Kalamnuri	Kayadhu	9, 10, 6, 3, 2, 1, 193, 194, 195, 196, 199	1.26	450	28	0.2	890	YES
15.	Kanhegaon	Kalamnuri	Kayadhu	6, 25, 26, 27, 31	1	500	20	0.8	2827	YES
16.	Chikhali	Kalamnuri	Kayadhu	3, 2, 1, 31, 32, 34	1.11	530	21	0.5	1966	YES
17.	Sonna Tarf Hatta	Basmat	Purna	156, 152, 151, 150, 142, 141	1.29	430	30	0.80	3647	YES
18.	Pimpalgaon Kute	Basmat	Purna	356, 357, 358, 355, 347, 346, 341, 359, 340	1	500	20	0.50	1767	YES
19.	Savangi Budruk	Basmat	Purna	1, 3, 367, 368, 360	1	250	40	0.60	2120	YES
20.	Dhabulgaon	Basmat	Purna	15, 14, 13, 9, 8, 4, 3, 2, 212, 211, 209, 207, 208	1	500	20	0.50	1767	YES
21.	Mategaon	Basmat	Purna	2, 3, 4, 220, 222	1	500	20	0.50	1767	YES
22.	Limbala Hudi	Sengaon	Purna	6, 7, 8	1	400	25	0.50	1767	YES
23.	Limbala Amdari	Sengaon	Purna	3, 36, 35, 34, 28, 27	1.05	350	30	0.50	1855	YES
24.	Waychal Pimpari	Sengaon	Painganga	101, 102, 430, 431, 432, 492, 517, 518, 520, 521, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 14, 15, 16, 17, 18, 55, 56, 57, 58	1	500	20	0.20	707	YES
25.	Bhagwati	Sengaon	Painganga	562, 568, 579, 576, 700, 703, 708, 724, 725, 726	1	500	20	0.20	707	YES
26.	Gugul Pimpari	Sengaon	Painganga	138, 139, 143, 144, 145, 150, 152, 153, 154	1	500	20	0.20	707	YES
27.	Chikhalagar	Sengaon	Purna	31, 157, 111, 156	1.05	350	30	0.50	1855	YES
28.	Bramhawadi	Sengaon	Purna	143, 140, 135, 144, 142	2	500	40	2	14134	YES
29.	Ban	Sengaon	Purna	393, 372, 364, 253, 142	1	500	20	0.3	1060	YES
30.	Vazar Khurd	Sengaon	Purna	173, 172, 171, 166, 165, 162, 161, 188, 351, 157, 155, 153, 129, 128, 127	1	500	20	0.5	1767	YES
31.	Pimpri	Sengaon	Purna	6, 5, 4, 3, 2, 99, 98, 97, 89,	1	500	20	0.3	1060	YES

STATUS OF STATUARY CLEARANCES FOR SAND GHAT

The status of statuary clearance for sand ghat is shown below in Table No. 2

Table 2: Status of Statuary Clearances for Sand Ghat

Sr.	Particulars	Details
1	Name and address of Allottee	District Mining Officer, Hingoli
2.	Status of lease	New
3.	Mineral for which the lessee intends to mine	Riverbed sand
4.	Name and Address of Prospecting Agency	Taluka Level Technical Committee chaired by Tehsildar and Dy. Engineer Irrigation, Junior Geologist, Directorate of Geology and Mining, Junior Geologist Groundwater Surveys & Development Agency (GSDA)., Maharashtra Pollution Control Board representative.
5.	Gram Panchayat NOC	Received from Gram Panchayat as per Sand Mining Policy of Maharashtra State.
6.	Plan Period for activity	Up to three years from the date of allocation of the sand ghat.

MINING METHODOLOGY

Method of Mining

Opencast manual method without drilling & blasting will be used for sand mining. Labours with hand tools such as Spade, and Ghamelas will be used. Excavation of sand is done from dry riverbeds only.

The following process is followed for the estimation of sand in the sand ghat:

1) The demarcation and benchmarking of the sand ghat are done at 10m x 10m intervals.
2) Auger driller is used to find out the depth of sand in each grid.
3) Auger driller is used to create the holes in sand ghat using a 10mx10m grid pattern.
4) The depth of holes is measured by using a measuring tape.
5) After taking all the readings the average depth of sand ghat of the river is calculated in meters.

Machinery / Equipment required

Spades, Ghamelas, and Tractors with trolleys are the machinery/equipment used for sand mining.

Transportation

Transportation will be done by tractor trolley from the sand spot to the stockyard & to consumers.

Reclamation

The mined-out area will be replenished automatically after the monsoon. Plantation will be carried out along the riverbank and along the transport road.

ENVIRONMENTAL MANAGEMENT PLAN

Table 3: Anticipated Impact and Management Plan

Sr	Impact	Management Plan
1.	Air Pollution	▪ Water Sprinkling will be done on approach roads up to 1.00 km for dust suppression. ▪ Speed of the tractors will be within limits. ▪ Road maintenance will be done regularly. ▪ Compaction of roads will be done. ▪ Sand will be transported by tractor, and trolleys covered with tarpaulin sheets. ▪ Tractor trolleys will not be overloaded.
2.	Noise Pollution	▪ Earmuffs and ear plugs will be provided to labours. ▪ Heavy noise-generating machines will not be deployed other than tractor trolleys. ▪ Tractor engines will be shut down while loading. ▪ Greenbelt shall be developed to reduce noise generation.
3.	Water Pollution	▪ Mining activity will be closed during the monsoon, so that replenishment of sand can take place. ▪ Mobile toilets will be provided at the mine site for labours. ▪ Sand mining will be carried out in dry riverbeds only. ▪ Waste material like polythene bags, jute bags, etc. will not be allowed to remain/spill in the

Sr	Impact	Management Plan
		riverbed.
4.	Land Environment	▪ Minimum safe distance of 7.5m or 1/4th of the width of the river shall be kept from both sides of the bank to avoid erosion ▪ Depth of mining will be a maximum of 3m depending upon the availability of sand.
5.	Biological Environment	▪ Since the mining activity will be done on a dry bed, hence there will not be any impact on the biological environment.
6.	Socio-Economic Environment	▪ Employment generation due to this mining activity. Local villagers will be given priority for employment.
7.	Waste/Overburden Management	▪ There will not be any generation of waste or overburden due to this mining activity.

OCCUPATION, HEALTH AND SERVICES

A summary of Occupational Health and Services is given below

1. Labour will be provided with Personal Protective Equipment ([4]PPE) like a safety helmet, ear plugs, earmuffs, gum boot, facemasks, etc.
2. Facemasks shall be provided for protection from dust.
3. Drinking water and toilet facility shall be provided to labours
4. First aid kit shall be made available in the mining area.
5. Mobile toilets shall be provided for the labours.
6. Dust bins shall be provided for waste collection and disposed of by the local authority.

[4] Personal Protective Equipment

PLANTATION PROGRAM

It is proposed to plant local species during the monsoon period along the bank of the river and village roads.

Table 4: Green belt details

Particular	Details
Location of greenbelt	Both sides of the approach road, On the riverbanks of the sand spot & nearby open areas. Haul Road outside the riverbed
No. of plants to be planted	2000 Per Hectare
Spacing of plants	3 m grid interval
Species selected	Native species

Table 5: List of tree species recommended for Plantation

Sr.	Botanical name	Local name	Importance
1.	Azadirachta Indica	Neem	Neem oil & neem products
2.	Tectona Grandis	Teak	Antibacterial, Antifungal, Antiulcer
3.	Ficus Religiosa	Peepal	Medicinal use, Fruits & figs
5.	Bambusa Vulgaris	Bamboo	Anthelmintic Anti-inflammatory, Astringent Properties
6.	Madhuca Longifolia	Mahua	Acts as a Stimulant & cough relief

CONCLUSION

1. Environmental Clearance ([5]EC) is applied for 38 Sand spots located at Hingoli, Basmat, Audha Nagnath, Sengaon and Kalamnuri talukas in Hingoli District, Maharashtra having a lease area of less than 5ha, fall under the B2 category as per Ministry of Environment Forest and Climate Change ([6]MoEFCC) guidelines.
2. Empirical method of mining will control water from spreading on agricultural land and in nearby habitation creating a flood situation.
3. Government will be benefitted in the form of royalty due to the mining activity.
4. Business opportunities will be generated for local villagers due to mining.
5. The proposed project will also make an optimistic contribution to the social infrastructure and overall development of the region.
6. All environmental issues like air, water, noise, soil, solid waste management, etc. will be dealt with as per the MoEF&CC guidelines.

*** END ***

[5] Environmental Clearance
[6] Ministry of Environment Forest and Climate Change

कार्यकारिणी सारांश

३८ रेती घाटांसाठी सार्वजनिक सुनावणी

जिल्हा : हिंगोली

प्रकल्प पुरस्कर्ता
जिल्हा खाण अधिकारी,
जिल्हाधिकारी कार्यालय, हिंगोली

पर्यावरण सल्लागार
महाबळ एन्व्हायरो इंजिनिअर प्रायवेट लिमिटेड
QCI-NABET मान्यताप्राप्त EIA सल्लागार
A- २०२, चंद्रविजय सोसायटी, बासुरी हॉटेल समोर,
महात्मा फुले रोड, मुलुंड ईस्ट, मुंबई – ४०० ०८१
ईमेल:- *mahabal.thane@gmail.com* मोबाईल : +९१-९६-८१४२-०३४३

अनुक्रमणिका

कार्यकारिणी सारांश ५

प्रस्तावना ५

हिंगोली जिल्ह्यातील वाळूघाटांची यादी ७

वैधानिक मंजुरीची स्थिती १८

खाणकाम पद्धती १९

    खाणकामाची पद्धत १४

    आवश्यक यंत्रसामग्री / उपकरणे १४

    वाहतूक १४

    पुनर्प्राप्ती १४

पर्यावरणीय व्यवस्थापन योजना १५

व्यवसाय, आरोग्य आणि सेवा १७

वृक्षारोपण अहवल २

निष्कर्ष २

तक्ता क्रमांक यादी

तक्ता क्रमांक १ - मंजूर ३८ रेती घाटांची यादी..३
तक्ता क्रमांक २ - रेती घाटासाठी वैधानिक मंजुरीची स्थिती १३
तक्ता क्रमांक ३ - अपेक्षित प्रभाव आणि व्यवस्थापन योजना ३
तक्ता क्रमांक ४ - ग्रीन बेल्ट तपशील..३
तक्ता क्रमांक ५ - लागवडीसाठी शिफारस केलेल्या झाडांच्या प्रजातींची यादी.................................३

छायाचित्राची सूची

छायाचित्र 1: हिंगोलीचे ठिकाण...६

कार्यकारिणी सारांश

प्रस्तावना

वाळू घाटांचा लिलाव करण्याचा जिल्हाधिकारी, हिंगोली यांचा मानस असून जिल्हा खनिकर्म अधिकारी हिंगोली यांची प्रकल्प प्रस्तावक म्हणून नेमणूक केली आहे.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे प्रतिनिधी, तहसीलदार व उपअभियंता, पाटबंधारे व कनिष्ठ भूगर्भशास्त्रज्ञ, भूगर्भ व खाण संचालनालय, कनिष्ठ भूगर्भशास्त्रज्ञ भूजल सर्वेक्षण व विकास एजन्सी यांच्या अध्यक्षतेखालील तालुकास्तरीय तांत्रिक समितीने मॅन्युअल पद्धतीने वाळूउपसा करण्यासाठी एकूण ३८ वाळूघाट निश्चित केले आहेत.

- हिंगोली जिल्ह्यातील हिंगोली, बसमत, औंढा नागनाथ, सेनगाव आणि कळमनुरी तालुक्यातील ३८ वाळू घाटांसाठी पर्यावरणीय मंजुरीचा प्रयत्न आहे.
- महाराष्ट्र शासनाच्या पत्र क्र.संकिर्ण- 2019/P.K.01/Ta.K.3 दिनांक ०३/१२/२०१९ नुसार ५ हेक्टरपेक्षा कमी खाणींसाठी जनसुनावणी घेण्यात यावी.
- महाबळ एन्व्हायरो इंजिनीअर प्रायव्हेट लिमिटेड या कंपनीला जिल्हाधिकारी कार्यालय, हिंगोली यांनी हिंगोलीच्या वाळू पट्ट्यांसाठी पर्यावरणीय मंजुरी मिळविण्याचे काम देण्यात आले आहे.

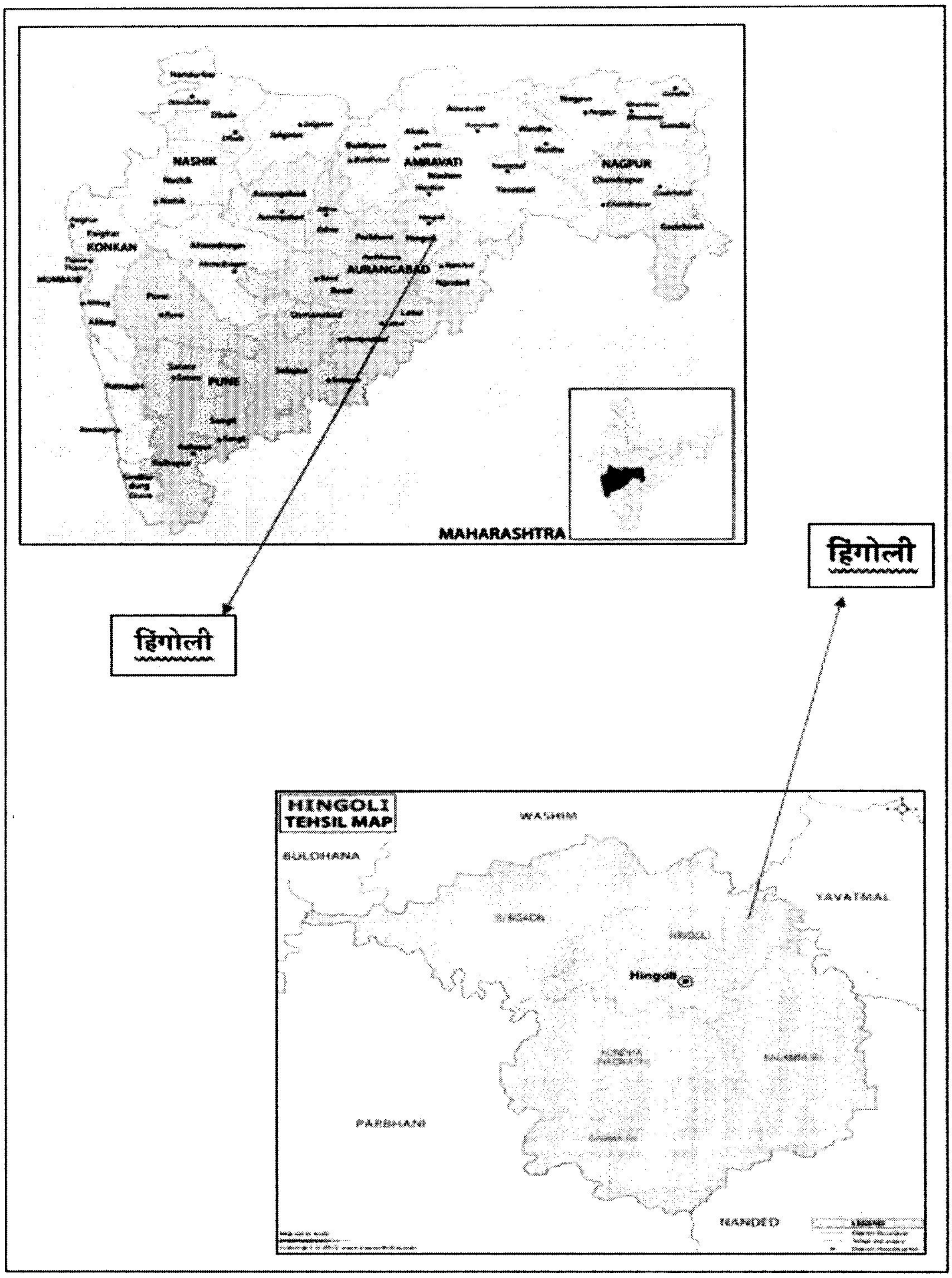

छायाचित्र 1: हिंगोलीचे ठिकाण

हिंगोली जिल्ह्यातील वाळूघाटांची यादी

तक्ता क्रमांक १ - मंजूर ३८ रेती घाटांची यादी

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक
						लांबी	रुंदी	खोली		
१.	टाकळगव्हाण	औंढा नागनाथ	पूर्णा	१, १२, १३, १४, १५, १६, २१, २२, २४, ५२, २६, २७, २९, ३०, ३१, १६३, १६४, १६५, १६६, १६७, १६८, १६९, १७०, १८९, १९१	१.०५	३५०	३०	०.५	१८५५	होकार
२.	आजरसोंडा	औंढा नागनाथ	पूर्णा	४०३, ४०५, ४१६, ४१७, ४२६, ४२७, ४३०, ४३५, ४३७, ४६६, ४६७, ४७४, ४७५, ४७६, ४०४	१.०५	३५०	३०	०.५	१८५५	होकार
३.	तपोवन	औंढा नागनाथ	पूर्णा	१३, २१, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१, २८४, २८७, २८८, २८९, २९०	१.००	४००	२५	०.५	१७६७	होकार
४.	भगवा	औंढा नागनाथ	पूर्णा	५३, ५४, ५५, ५६, ०६, ०७	१.००	४००	२५	०.५	१७६७	होकार
५.	पोटा खुर्द	औंढा नागनाथ	पूर्णा	२०, २१, ३७, ३८, ३९, ४०, ४६, ४७, २७२, २७३, २७४, २७५, २७७, २७८, २७९, २८०,	१.२०	३००	४०	०.५	२१२०	होकार

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक
						लांबी	रुंदी	खोली		
				२८१, २८२, २८३, २८४, २८५, २८६, २८						
६.	नालेगाव	औंढा नागनाथ	पूर्णा	१८, २, २५५, २५३, २५२, २४०, २३३, २३२, २३१	१.२०	३००	४०	०.५	२१२०	होकार
७.	अंजनवाडी	औंढा नागनाथ	पूर्णा	२०७, २०८, २०९, २१०, २११, २१२, २१३, २१४, २१५, २१६, २१७, २१८	१.२०	४००	३०	०.५	२१२०	होकार
८.	नांदापुर	कळमनुरी	कयाधू	४१२, ४१४, ४१५, ४१७, ४१८, ४१९, ४२०, ४२१, ४२२	१.१५	४६०	२५	०.५	२०३२	होकार
९.	सोडेगाव	कळमनुरी	कयाधू	३५२, ३९१, ३८४, ३८३, ३७८, ३७७, ३७३, ३७२, ३७१	१.२५	५००	२५	०.५	२२०८	होकार
१०.	डिग्रस त.कोंढुर	कळमनुरी	कयाधू	८/२, ९/१, ३४, ३५, ३७/१, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२	१.१३	४५०	२५	०.३	११९३	होकार
११.	कोंढुर	कळमनुरी	कयाधू	१४१, १४२, १४३, १४४, १४५, १४६, १४७, १९५, १९६, १९७	१.१३	४५०	२५	०.३	११९३	होकार
१२.	कस्बेधावंडा	कळमनुरी	कयाधू	४८, ४३, ४२, ४१, ४०, ३९, २, ५६, ५७, ५८, ५९, ६१, ६२, ६४, ६५, ६६, ६७	१.२३	४९०	२५	०.५	२१६४	होकार

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक
						लांबी	रुंदी	खोली		
१३.	सापळी	कळमनुरी	कयाधू	४, ५, ६, ७, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ५८, ६१, ६२, ६३	१.१३	४५०	२५	०.५	१९८८	होकार
१४.	पिंप्री बु	कळमनुरी	कयाधू	९, १०, ६, ३, २, १, १९३, १९४, १९५, १९६, १९९	१.२६	४५०	२८	०.२	८९०	होकार
१५.	कान्हेगाव	कळमनुरी	कयाधू	६, २५, २६, २७, ३१	१.००	५००	२०	०.८	२८२७	होकार
१६.	चिखली	कळमनुरी	कयाधू	३, २, १, ३१, ३२, ३४	१.११	५३०	२१	०.५	१९६६	होकार
१७.	सोन्ना त हट्टा	वसमत	पुर्णा	१५६, १५२, १५१, १५०, १४२, १४१	१.२९	४३०	३०	०.८	३६४७	होकार
१८.	पिंपळगाव कुटे	वसमत	पुर्णा	३५६, ३५७, ३५८, ३५५, ३४७, ३४६, ३४१, ३५१, ३४०	१.००	५००	२०	०.५	१७६७	होकार
१९.	सावंगी बु	वसमत	पुर्णा	१, ३, ३६७, ३६८, ३६०	१.००	२५०	४०	०.६	२१२०	होकार
२०.	ढवुळगाव	वसमत	पुर्णा	१५, १४, १३, ९, ८, ४, ३, २, २१२, २११, २०९, २०७, २०८	१.००	५००	२०	०.५	१७६७	होकार
२१.	माटेगाव	वसमत	पुर्णा	२, ३, ४, २२०, २२२	१.००	५००	२०	०.५	१७६७	होकार
२२.	लिंबाळा हुडी	सेनगाव	पुर्णा	६, ७, ८	१.००	४००	२५	०.५	१७६७	होकार

३८ रेती घाट हिंगोलीसाठी कार्यकारिणी सारांश

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक
						लांबी	रुंदी	खोली		
२३.	वायचाळ पिंपरी	सेनगाव	पैनगंगा नदी	१०१, १०२, ४३०, ४३१, ४३२, ४९२, ५१७, ५१८, ५२०, ५२१, ५२६, ५२७, ५२८, ५२९, ५३०, ५३१, ५३२, १४, १५, १६, १७, १८, ५५, ५६, ५७, ५८	१.००	५००	२०	०.२०	७०७	होकार
२४.	लिंबाळा आमदरी	सेनगाव	पुर्णा	३, ३६, ३५, ३४, २८, २७	१.०५	३५०	३०	०.५	१८५५	होकार
२५.	भगवती	सेनगाव	पैनगंगा नदी	५६२, ५६८, ५७९, ५७६, ७००, ७०३, ७०८, ७२४, ७२५, ७२६	१.००	५००	२०	०.२	७०७	होकार
२६.	गुगुळपिंपरी	सेनगाव	पैनगंगा नदी	१३८, १३९, १४३, १४४, १४५, १५०, १५२, १५३, १५४	१.००	५००	२०	०.२	७०७	होकार
२७.	चिखलागर	सेनगाव	पुर्णा	३१, १५७, १११, १५६	१.०५	३५०	३०	०.५	१८५५	होकार
२८.	ब्रम्हवाडी	सेनगाव	पुर्णा	१४३, १४०, १३५, १४४, १४२	२.००	५००	४०	२.००	१४१३४	होकार
२९.	बन	सेनगाव	पुर्णा	३९३, ३७२, ३६४, २५३, १४२	१.००	५००	२०	०.३	१०६०	होकार
३०.	वझर खु.	सेनगाव	पुर्णा	१७३, १७२, १७१, १६६, १६५, १६२, १६१, १८८, ३५१, १५७, १५५, १५३, १२९, १२८, १२७	१.००	५००	२०	०.५	१७६७	होकार

३८ रेती घाट हिंगोलीसाठी कार्यकारिणी सारांश

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक
						लांबी	रुंदी	खोली		
३१.	पिंपरी बरडा	सेनगाव	पुर्णा	६, ५, ४, ३, २, ९१, ९८, ९७, ८९, ८८, ८७, ८०, ७९, ७८, ७७, ७६	१.००	५००	२०	०.३	१०६०	होकार
३२.	आमला	हिंगोली	पुर्णा	२६३ ते २६८, २७६ ते २७९, २९७, २९८, ३१० ते ३१५, ३२६ ते ३३१ ३३४, ३३६	१.०८	६००	१८	०.२	७६३	होकार
३३.	ईडोळी	हिंगोली	पुर्णा	४९० ते ४९७, ४०९, ४२३, ४२६ ते ४२९, ४४९ ते ४५८, ३७६ ते ३८०	१.०१	६७०	१५	०.२५	८८८	होकार
३४.	हिंगणी	हिंगोली	पुर्णा	३६३, ३६४, ३६८, ३६९, ३७०, ३५५, ३३४, ३२६, ३११, ३१२, ३१८, २२२, २९, १९, १७, १५, १४, ३१६, ३१५, ३०४, ३०२, ३०१, ३००, २९९, २७४, २७८, २७१, २६९, २६५, २६४, २६३, २६२, २०२, २५१	१.००	५००	२०	०.५	१७६७	होकार
३५.	खेड	हिंगोली	पुर्णा	१६७, १६६, १६८, १६९, १६२, १६४, १६१, १६०, १५९, १५८, १५५, १५७, १५४, १५३, १४९, १४८, १४७, १४१, १३४,	१.००	५००	२०	०.५	१७६७	होकार

३८ रेती घाट हिंगोलीसाठी कार्यकारिणी सारांश

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक
						लांबी	रुंदी	खोली		
				१३६, ९७, ८५, ७८, ७७, ७६						
३६.	खरबी	हिंगोली	पुर्णा	१४३, १४४, १५५, १६० ते १६८, २३४ ते २३९	१.०५	३५०	३०	०.५	१८५५	होकार
३७.	खांबाळा	हिंगोली	पुर्णा	१३१, १३०, १३४, १३५, १३६, १४२, १४४, १४७ ते१४९, १५४	१.००	५००	२०	०.५	१७६७	होकार
३८.	दुर्गधामणी	हिंगोली	पुर्णा	२५६, २५७, २२०ते२२५	१.२०	६००	२०	०.२	८४८	होकार

वैधानिक मंजुरीची स्थिती

वाळू घाटाच्या मंजुरीची स्थिती तक्ता क्र.२ मध्ये खाली दाखविली आहे.

तक्ता क्रमांक २ - रेती घाटासाठी वैधानिक मंजुरीची स्थिती

अनु	विशेष	तपशील
१	प्रकल्प प्रवर्तक	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, हिंगोली
२	प्रकल्प स्थिती	नवीन
३	उत्खनन करवायचे खनिज	नदीच्या पात्रातील वाळू
४	रेतीघाट प्रस्तावित करणारी समिती	तालुकास्तरीय तांत्रिक समितीच्या अध्यक्षतेखाली तहसीलदार व उप अभियंता पाटबंधारे, कनिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूविज्ञान आणि खाण संचालनालय, कनिष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण आणि विकास .संस्था (GSDA), महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे प्रतिनिधी.
५	ग्रामपंचायत ना हरकत दाखला	महाराष्ट्र राज्याच्या वाळू उत्खनन धोरणानुसार ग्रामपंचायतीकडून प्राप्त.
६	उत्खनन ठरवून दिलेला कालावधी	रेती घाट वाटप झाल्यापासून तीन वर्षापर्यंत

खाणकाम पद्धती

खाणकामाची पद्धत

वाळू उत्खनसाठी ड्रिलिंग आणि ब्लास्टिंगशिवाय ओपनकास्ट मॅन्युअल पद्धत वापरली जाते. कुदळ आणि घमेला यांसारख्या हाताच्या साधनांसह मजुरांचा वापर केला जातो. कोरड्या नदीपात्रातूनच वाळूचे उत्खनन केले जाते. रेती घाटातील रेतीचा अंदाज घेण्यासाठी पुढील प्रक्रिया अवलंबली जाते.

1. रेती घाटाचे सीमांकन आणि बेंचमार्किंग १० m x १० m अंतराने केले जाते.
2. प्रत्येक ग्रीडमधील वाळूची खोली शोधण्यासाठी ऑगर ड्रिलर या उपकरणाचा वापर केला जातो.
3. १० m x १० m ग्रिड पॅटर्नचा वापर करून रेती घाटात छिद्र तयार करण्यासाठी ऑगर ड्रिलर चा वापर केला जातो.
4. मापन टेप वापरून छिद्रांची खोली मोजली जाते.
5. सर्व रीडिंग घेतल्यानंतर नदीच्या रेती घाटाची सरासरी खोली मीटरमध्ये मोजली जाते.

आवश्यक यंत्रसामग्री / उपकरणे

कुदळ, घमेला आणि ट्रॅक्टर ही वाळू उत्खननासाठी वापरली जाणारी यंत्रे/उपकरणे आहेत.

वाहतूक

वाळूच्या ठिकाणाहून स्टॉकयार्डपर्यंत ट्रॅक्टर ट्रॉलीद्वारे वाहतूक केली जाईल.

पुनर्प्राप्ती

मान्सूननंतर उत्खनन केलेले क्षेत्र आपोआप भरले जाईल. नदीकाठच्या बाजूने आणि वाहतूक रस्त्यालगत वृक्षारोपण करण्यात येणार आहे.

पर्यावरणीय व्यवस्थापन योजना

तक्ता क्रमांक ३ - अपेक्षित प्रभाव आणि व्यवस्थापन योजना

अनु.	प्रभाव	व्यवस्थापन योजना
१	वायू प्रदूषण	▪ धूळ नियंत्रणासाठी १.०० किमी पर्यंतच्या रस्त्यांवर पाणी शिंपडले जाईल. ▪ ट्रॅक्टरचा वेग मर्यादेत ठेवला जाईल. ▪ रस्त्यांची नियमित देखभाल केली जाईल. ▪ रस्त्यांचे कॉम्पॅक्शन केले जाईल. ▪ वाळूची वाहतूक ताडपत्रीने झाकलेल्या ट्रॉलीने ट्रॅक्टरद्वारे केली जाईल. ▪ ट्रॅक्टर ट्रॉली ओव्हरलोड होणार नाहीत.
२	ध्वनी प्रदूषण	▪ मजुरांना इअर मफ आणि इअर प्लग दिले जातील. ▪ ट्रॅक्टर व्यतिरिक्त अति आवाज करणाऱ्या यंत्रांचा अथवा उपकरणाचा वापर केला जाणार नाही. ▪ वाळू ट्रॉलिमध्ये लोड करताना ट्रॅक्टर इंजिन बंद केले जातील. ▪ ध्वनी प्रदूषण कमी करण्यासाठी वृक्षारोपण करून ग्रीनबेल्ट विकसित केला जाईल.
३	जल प्रदूषण	▪ पावसाळ्यात खाण काम बंद केले जाईल, जेणेकरून वाळूचा पुनर्भरण होऊ शकेल. ▪ मजुरांसाठी खाणीच्या ठिकाणी फिरते स्वच्छतागृहे उपलब्ध करून दिली जातील. ▪ वाळूचे उत्खनन केवळ कोरड्या नदीच्या पात्रातच केले जाईल. ▪ पॉलिथिन पिशव्या, ज्यूटच्या पिशव्या इत्यादी टाकाऊ पदार्थ नदीपात्रात राहू/सांडू दिले जाणार नाहीत.

अनु.	प्रभाव	व्यवस्थापन योजना
४	जमीन पर्यावरण	▪ नदीची धूप टाळण्यासाठी नदीच्या दोन्ही बाजूंनी किमान 7.5 मीटर किंवा रुंदीच्या 1/4 टक्के सुरक्षित अंतर ठेवण्यात येईल. ▪ वाळूच्या उपलब्धतेनुसार खाणकामाची खोली कमाल ३ मीटर पर्यन्त असेल.
५	जैविक पर्यावरण	▪ खाणकाम नदीच्या कोरड्या पात्रात केले जाणार असल्याने जैविक पर्यावरणावर कोणताही परिणाम होणार नाही.
६	सामाजिक - आर्थिक पर्यावर	▪ या खाण कामामुळे रोजगार निर्मिती होते. स्थानिक ग्रामस्थांना रोजगारासाठी प्राधान्य देण्यात येईल.
७	कचरा/ओव्हरबर्डन व्यवस्थापन	▪ या खाणकामामुळे कचऱ्याची निर्मिती होणार नाही किंवा जास्त भार होणार नाही.

व्यवसाय, आरोग्य आणि सेवा

व्यावसायिक आरोग्य आणि सेवांचा सारांश खालीलप्रमाणे,

- सेफ्टी हेल्मेट, इअर प्लग, इअरमफ, गम बूट, फेसमास्क इत्यादी सारख्या वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे कामगारांना पुरविले जाईल.
- धूळीपासून संरक्षणासाठी फेसमास्क दिले जाईल.
- मजुरांना पिण्याचे पाणी आणि शौचालयाची सुविधा पुरविली जाईल
- खाण क्षेत्रात प्रथमोपचारला लगणारी सामग्री उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- मजुरांसाठी फिरती शौचालये दिली जातील.
- कचरा गोळा करण्यासाठी आणि स्थानिक प्राधिकरणाद्वारे त्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी डस्ट बिन प्रदान केले जाईल.

वृक्षारोपण अहवाल

पावसाळ्यात नदीच्या काठावर आणि गावातील रस्त्यांवर स्थानिक प्रजातींची लागवड करण्याचा प्रस्ताव आहे.

तक्ता क्रमांक ४ - ग्रीन बेल्ट तपशील

विशेष	तपशील
ग्रीनबेल्टचे स्थान	अप्रोच रस्त्याच्या दोन्ही बाजू, नदीकाठच्या वाळूचे ठिकाण आणि जवळपासचे मोकळे क्षेत्र व नदीपात्राच्या बाहेरचा रस्ता
लागवड करायच्या रोपांची संख्या	२००० प्रति हेक्टर
वनस्पतींचे अंतर	३ मीटर ग्रिड अंतरावर
प्रजाती निवडल्या	स्वदेशी प्रजाती

तक्ता क्रमांक ५ - लागवडीसाठी शिफारस केलेल्या झाडांच्या प्रजातींची यादी

अनु	वनस्पति नाव	स्थानिक नाव	महत्व
१	आझाडीरॅक्टा इंडिका	कडुलिंब	कडुलिंबाचे तेल आणि कडुलिंबाचे पदार्थ
२	टेक्टोना ग्रँडिस	सागवान	बॅक्टेरियाच्या वाढीस प्रतिबंध करणारा पदार्थ, अँटीफंगल, अँटी अल्सर
३	फायकस रिलिजिओसा	पिंपळ	औषधी उपयोग, फळे आणि अंजीर
४	बांबुसा वल्गारिस	बांबू	अँथेलमिंटिक दाहक-विरोधी, तुरट गुणधर्म
५	मधुका लाँजीफोलिया	मोहा	उत्तेजक आणि खोकला आराम म्हणून कार्य करते

निष्कर्ष

1. हिंगोली जिल्ह्यातील हिंगोली, बसमत, औंढा नागनाथ, सेनगाव आणि कळमनुरी तालुक्यातील ३८ वाळूच्या ठिकाणांसाठी पर्यावरण मंजुरी लागू केली आहे. पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालयाच्या मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार ५ हेक्टरपेक्षा कमी क्षेत्रफळ असलेले महाराष्ट्र B2 श्रेणीत येते.
2. उत्खननाच्या प्रायोगिक पद्धतीमुळे शेतजमिनीवर आणि आजूबाजूच्या वस्त्यांमध्ये पाणी पसरण्यापासून रोखता येईल आणि पूरपरिस्थिती नियंत्रण होईल.
3. खाणकामामुळे सरकारला रॉयल्टीच्या रूपात फायदा होईल.
4. खाणकामामुळे स्थानिक ग्रामस्थांसाठी व्यवसायाच्या संधी निर्माण होतील.
5. प्रस्तावित प्रकल्प सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि प्रदेशाच्या सर्वांगीण विकासासाठी देखील आशावादी योगदान देईल.
6. हवा, पाणी, आवाज, माती, घनकचरा व्यवस्थापन इत्यादी सर्व पर्यावरणीय समस्या पर्यावरण, वन, आणि हवामान बदल मंत्रालयाच्या मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार हाताळल्या जातील.

END